

Orașul Timișoara la 3 august 1919

Articol de: Ioan Munteanu

La mijlocul anului 1919, Banatul istoric devine o "zona fierbinte" a Europei postbelice și va ocupa un loc distinct în dezbaterile tăioase de la Conferința de Pace din Paris. Din motive politice, Conferința hotărăște dezmembrarea acestei provincii. Unitățile militare s-arbe urmau să parasească teritoriul ocupat din Banat și să se retraga la vest de linia convențională de graniță stabilită la Conferința de Pace. Unitățile s-arbe parasesc Timișoara de abia în 27 iulie 1919, după ce recurg la rechiziționarea unor importante bunuri materiale. În 28 iulie 1919, dr. Aurel Cosma, numit prefect al județului Timiș — Torontal de către Consiliul Dirigent, decretează preluarea puterii și instalarea administrației românești.¹ La 1 august 1919 sosesc în Timișoara prima unitate de jandarmi români, iar la 3 august 1919 și fac intrarea solemnă în oraș, unitățile Armatei Române, sub comanda colonelului Economu. Au fost momente nălătoare, care au marcat, în zăbuciumată istorie a Timișoarei o impresionantă zi de sărbătoare.²

Voi prezenta acest eveniment deosebit, potrivit mărturiilor din acel timp, așa cum este înfățișat în documentele vremii. Pregătiri mai amanuntite pentru primirea Armatei Române nu s-au putut face. Dat fiind situația specială existentă în Banat, momentul sosirii trupelor române s-a știut doar cu trei zile înainte. O mărturie de atunci consemnează următoarele: "Anunțul dat s-a lătit ca fulgerul printre români și înșufletirea a fost atât de mare încât bărbați și femei, tineri și bătrâni s-au grabit să ia parte la sărbătoarea cea mare a primirii fraților cari ne-au adus libertatea dorită de veacuri. Manifestarea publicului pentru acest moment nălător a fost spontană, instinctivă, iar nu pusa la cale și a decurs în cea mai perfectă ordine, cu toate că afluența de mase a fost enormă".³

Peste 100.000 de oameni, de pe cuprinsul întregului Banat, sosiți cu trenul, cu carutele sau calare au fost prezenti la aceasta sarbatoare românească. Aspectul Timisoarei avea, parca, alta înfatisare. Flamura tricolora împodobea o mare parte a caselor, drapate și ele cu covoare românești și ghirlande de flori. Strazile erau inundate de multimea celor dornici să ovationeze soldatii unui Regiment care a luptat cu eroism pe fronturile din Dobrogea și Moldova. La ora 10,00, pe Calea Lugoșului, intra în oraș coloana militara. În acordurile „Rasunetului”, „Desteapta-te Române”, și „Întâmpina” un banderiu de 900 de tineri banateni calare, toți în haine albe, nationale, cu caciula de dorobant, decorata cu panglica tricolora. A fost un spectacol emotionant. În fruntea primului batalion al Armatei Române se afla figura impunătoare a colonelului Virgil Economu. Se adresează salutul de „buna venire”, prefectul, dr. Aurel Cosma: „Veacuri de-a rândul am avut bucurii putine, suferiri multe, după cum arată istoria. Acum, frații noștri, ați venit în leaganul românilor, varsându-vă sânge pentru noi, care am gemut sub stapânire străină.” De la intrarea în oraș, coloana militara, urmata de sutele de calareți banateni, se îndreaptă spre Biserica ortodoxa română din Fabric. În fața ei, pe un altar improvizat, protopopul Ioan Oprea, asistat de șase preoți, oficiază un serviciu divin. Raspunsurile le dau sutele de coriști români veniți din satele învecinate. În cuvinte de aleasă simțire, protopopul Oprea saluta Armata Română. În răspunde colonelul Economu: „Dumnezeu a fost totdeauna în inimile românilor, în inimi curate, cu sentimente valabile și ne-a născut ca românii să se iubească și să nu traiască despartit.”

De la Biserica din Fabric, convoiul militar, urmat de multimea imensa s-a îndreptat spre Piața Domnului din Cetate, unde urma să se desfășoare solemnitatea oficială, aceea a Unirii. Din aceasta zi, de 3 august 1919. Piața Domnului va deveni Piața Unirii. Sutele de calareți banateni încadrează Piața, cu fața spre tribuna improvizată. Steagurile tricolore flăcăuau falnic, balcoanele și ferestrele caselor erau frumos decorate cu flori și covoare nationale. Atmosfera era înaltă. Binecuvântărea Armata și multimea. Protopopul Ioan Oprea: „V-am așteptat cu dor” și astăzi „Va întâmpinăm cu brațele deschise pe meleagurile frumoase ale Banatului.” 4 Rând pe rând saluta Armata Română: dr. Aurel Cosma, protopopul și

Novacovici, primarul Josef Geml, viceprefectul Ferenczy, Karl Moller din partea svabilor; dr. Albert Marton din partea maghiarilor. Urale nesfârsite însotesc cuvântarile. Corul Doina intoneaza Desteapta-te Române. Colonelul Economu îi este oferit un superb buchet de flori, ca simbol „de admiratie al femeii române fata de Armata Româna si România Mare.” Distinsul colonel gaseste acum cele mai potrivite cuvinte: „Când florile vin de la flori, dumneavoastra închegati temelia României de mâine si doresc ca fiii României de mâine sa aiba acelasi sentiment ca Dumneavoastra.”5 în acordurile cântecului „Eroi au fost”, unitatile militare defileaza în fata oficialitatilor si a multimii, care ovationa cu un entuziasm greu de descris. Solemnitatea s-a încheiat prin intonarea Imnului Regal.

în acea zi de 3 august 1919, prin clipele de daruire sufleteasca si însufletire nestavilita oferite Armatei Române, România Mare îmbratasa Banatul, îi daruia speranta libertatii si a democratiei. Note:

1. I. Munteanu, V. M. Zaberca, M. Sârbu, Banatul si Marea Unire. 1918, Editura Mitropolia Banatului, Timisoara, 1992.
2. I. Munteanu, R. Munteanu, Timisoara. Monografie, Editura Mirton, 2002.
3. Prezentare detaliata la I. Munteanu, V. M. Zaberca, M. Sârbu, op. cit., p. 332 – 340.
4. Dacia, Timisoara, I, 1939, nr. 13, din 4 august, p. 6 – 7.
5. Idem.

Prof. univ. dr. Ioan Munteanu
(preluare integrala pmt)</p>

Taguri articol: orasul timisoara, colonelul economu, istorie, intrarea armatei,

serviciu oferit de [GWP Entertainment](#)

